

ANNE SÜTÜ İLE BESLEMENİN ÖNEMİ

Ahsen ŞİRİN*

ÖZET

Anne sütü yapay beslenmeden çok daha üstündür. Anne sütü kullanışlı, ekonomik, temiz ve idealdir. Bazı hastahklardan korur Anne ve çocuk arasında iletişimi, çocuğun mental ve emosyonel gelişimini Bağlar. Bu konuda anneleri eğitmek açısından hemşirelere büyük görev düşmektedir.

Anne sütü bileşim yönünden bebeğin büyüme hızı ve sindirim sistemi özelliklerine uygun olarak salgılanmaktadır. Anne sütünün yerini alabilecek ideal bir gıda henüz bulunamamıştır.

Anne sütünün yapay beslenmeye kıyasla bir çok üstün tarafları vardır (1, 2, 3, 5, 7). Kullanışlı olduğu, bebeğe istenildiği anda verilebileceği, kalite ve kantitesinin ideallığı, ekonomik, temiz, taze ve her an uygun ısıda olduğu, çok sayıda yayında vurgulanmıştır (7, 8, 9, 10, 14).

Anne sütü hormonlar, vitaminler, enzimler ve immünglobulinler içerir. Anne sütüyle beslenen bebeklerde hastalıklara karşı direnç artmakta ve bebek ölümleri, yapay beslenenlere kıyasla düşük oranda görülmektedir (3, 7, 8, 11, 17, 19). İçindeki antikorlar: E. coli, kolera, streptokok, pnömokok, şigella gibi patojenlere karşı koruma sağlar, içerdiği lizozim enzimi ile bakterileri tahrip eder ve bifidus unsuruna sahip laktik asit üreten patojenleri öldürür (8).

*Ege Ün!. Hemşirelik Yüksek Okulu Kadın Has. ve Doğum Hem.ş. Ar. Gbr. (Dr).

Anne sütünün sindirimi kolaydır, laksatif ve diüretik özelliği vardır (14). Gıda distansiyon, emdikten sonra kusma ve bebekte pişikler, inek sütüne kıyasla daha az görülür (9, 17, 18). İçerdiği linoleik asit, çocuğun beyin gelişimi için gereklidir (6), bunun yanında ernzirmenin malnütrisyonu önleyici etkisi vardır (3, 5).

Anne sütünde bulunan immunglobulinler özellikle gastro-intestinal sistemde anti-bakterial etki gösterirler (11). Yapılan araştırmalar, anne sütü alan bebeklerde diare olgusuna yapay beslenenlere kıyasla çok az rastlandığını ortaya koymuştur (16). Bu bebekleri solunum yolu hastalıklarından (3, 7), otitis mediadan da korumaktadır (8, 16, 17).

Özellikle sosyo-ekonomik açıdan geri kalmış kesimlerde, bebeklerin emzirilmesi ile çocukların sağlıklarının korumacağı, bebek ölümlerinin azalmasında rol oynayacağı açıktır (17, 19).

Bebeklik çağında sık rastlanan demir eksikliği anemisi emzirerek beslenenlerde, inek sütüyle beslenenlere kıyasla daha az görülmüştür. Bu farklılık, anne sütündeki demirin daha yüksek oranda absorbe olabilme yeteneğine bağlanmıştır (17). Bundan başka anne sütü ile beslenmenin, Tip 1 şeker hastalığından koruyucu ve hastalığın ortaya çıkışını geciktirici etkisi olduğu ileri sürülmektedir (15). Triptofan metabolizması bozukluğu olarak bilinen akrodermatitis entero patika, yalnızca mamalarla beslenmede ortaya çıkmaktadır ve anne sütü verilerek tedavi edilmektedir (12).

Sarılık ve anne sütü alımı arasındaki ilişki halen tartışılmaktadır. Osborn ve Bolus yaptığı araştırmaya dayanarak anne sütü alımı değil yetersiz ernzirmenin sarılığı arttırdığını, anne sütü olan bebeklerde sarılık tedavi süresinin kısaldığını ileri sürmüşlerdir (14). En son görüşler, anne sütünde bulunan proteinin serbest bilirubini bağladığı, bu nedenle emziren bebeklerde hiperbilirubinemi olgusuna daha az rastlandığı doğrultusundadır. Yine yapılan son çalışmalarda, anne sütünde, Taurin adı verilen, amino sulfonik asit bulunmuştur. Bu asit, iskelet kasları, kalp, retina, merkez sinir sisteminin fizyolojik fonksiyonlarını etkiler (20). Başka bir çalışmada anne sütünde mukozal büyüme faktörü bulunmuştur. Bu faktör özellikle gastro-intestinal sistem mukozasını büyütmede etkilidir (17).

Suudi Arabistan'da yapılan uzun bir prospektif çalışmada 5-10 yaşına gelen çocuklarda serum kolestrol düzeyleri saptanmıştır. Uzun süre anne sütü alanlarda (1-2 yıl), serum kolesterol düzeylerinin, az

süre emzirilen veya hiç emzirilmeyenlere oranla oldukça düşük düzeyde olduğu bulunmuş (13). anne sütü alımının ileride serum kolesterol seviyesini ayarlamadaki ve artero sklerozdan korumadaki önemi vurgulanmaktadır (13, 17).

Başbakkal'ın araştırmasında da, anne sütünün pişik sağaltınmda etkili olduğu görülmüştür (4).

Bütün bu özelliklerinin yanında emzirme; anne çocuk arasındaki fiziksel, mental ve emosyonel ilişkiyi sağlamakta ve çocuğun çevresini çok erken tanımaya ve anlamaya yol açmaktadır (6, 18). Klaus ve Kennel 1976 yılında yaptıkları incelemede emziren annelerde. bebeklerini hastaneye terk etmenin düşük oranda olduğunu bulmuştur (10). Bu bulgu emzirmenin anne üzerindeki psikolojik etkisini göstermektedir.

Bazı psikiyatriklere göre bebek mental gelişiminde en erken dönem, emzirmeyle başlamaktadır. Meme ile beslenen bebek, anne kollarının sıcaklığını duyarak, temel güven duygusunu kazanmakta, dış hayata uyumu kolaylaşmaktadır (6). En son görüşlere göre, bebeğin doğar doğmaz. anne kanlı üzerine yatılıp, memeye tutulmasının; psikolojik önemi yanında (87), annede oksitosin salgısını uyardığıru, laktasyonun başlamasında etkili olduğu ileri sürülmektedir (6, 17).

Böylesine değerli olan anne sütünden bebeklerin yararlanmasını önlemek. hem bebek, hem de anne açısından büyük bir kayıptır. Emzirmenin önemi ve sütünün ideal bir gıda oluşu, her anne tarafından benimsenip, emzirme vazgeçilmez bir davranış olarak uygulanmalıdır. Bu konuda anneleri eğitmek açısından hemşirelere büyük görev düşmektedir.

SUMMARY

fraportance of Feeding with Breast Milk

Breast milk is very important from artificial feeding, Breast milk is handy, economic. clean and ideal. It is protector for some ills. It provides communication between mother-baby, menthal and emostional develop of child.

KAYNAKLAR

1. Aberman, S., Kirchoff, K., "Infant-feeding Practices Mothers". JOGN Nurse 14, 5, 349-379, 1985.
2. Applebaum, R M., "The Modern Management of Success-full Breast Feeding" Pediatric Clinics of North America, 12, s. 203-225, Feb., 1970.
3. Barnes, A. L., "Herkes İçin Anne Sütü", Çev. : Wheyt Laboratuvarlar, The New England of Medicine, C. 279, 17. 27, Ekim 1977.
4. Başbakkal, Z.. "0-24 Ay Arası Bebeklerde Görülen Bez Dermati (Pişik)'nin Sagaltımında Zeytinyağı ve Anne sütünün Etkilerinin Karşılaştırılması" (Yayınlanmamış Yük. Lis. Tezi, Ege Ün!. 1984).
5. Baysal, A. Gıda Beslenme ve Diyet, Ankara. DAYM Baskı Atelyesi, 1976, s.88-107
6. Dick-Read's.G., Childbirth Without Fear, Ed : L.. Snaith, A. Coxon, USA University of Chicago. 1979, s.257-270.
7. "Family Planning Programs", Population Reports Series J. 4, s.144-154, July, 1975.
8. H. O. Toplum Hekimliği Bülteni, Özel Ek, Sayı 2, (9 Nisan 1988), 1-5
9. Haddad, W., "Anne Sütü ile Beslenme Modülü" Çev. : Saated Ülker, T. H. D. 3, s.10-13, 1983.
10. Huffman, L. S.. Lamphere, B. B., "Breast-feeding performance and child Survival" Child Survival Strategies for Research, Ed., H. Mosley, C. Lincoln, The Population Council, U.S.A., 1984, 93-116.
11. Jatsyk, G. U., Kuvaeva, I. B., Gnbakın, S. G. "Immunological Protection of the Neonatal Track : The Importance of Breast Feeding" Acta Pediatr Scand., 74, 5.246-249, 1985.
12. Jellifle, E. F. P., "Infant Feeding Practices Associated ietrogenic and Cammerciagenic Disease", Pediatric Clinics of North America, 24, s.49-61. Feb., 1977.
13. Nutricia Abstrack Service. Infant Nutrition, 1. 1, 3-4, 1987.

14. Osborn, M.L., Bolus, R., "Breast-Feeding and Jaundice in the First Week of Life", *The Journal of Family Practice*, 20. 5, 475-480, 1985.
15. öz. B.. "Anne Sütünün Deęer". *Hürriyet Gazetesi*. 106. (1988). 7.
16. Özalp, I., "Anne Sütünün Enfeksiyonlardan Koruyucu Etkisi", *Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 1,1. 6-9. 1986.
- 17.özsoylu, Ş. *Pediyatri'de Yenilikler*, Ankara, Arısan Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi, 1983,. 4-31.
18. Reeder, M. M., *Maternity Nursing*, 14. bs., Toronto. Lippincott Company, 1980, 277,279, 475-499.
19. Unicef. *Assignment Children, "Breast-Feeding Health"*. Geneva, 1981, s.55-56.
20. Wiles, S. L., "The Effect of Prenatal Breast Feeding Education on Breast Feeding Success and Maternal Perception of the Infant" *JOGN Nurse*, 13, 4, 253-257. 1984.